

P.Z.E. br. 218/8

HRVATSKI SABOR
zastupnica Renata Sabljar-Dračevac

Zagreb, 20. siječnja 2022. godine

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: amandmani na Konačni prijedlog zakona o socijalnoj skrbi,
P.Z.E. br. 218

Temeljem članka 196. Poslovnika Hrvatskog sabora na Konačni prijedlog zakona o socijalnoj skrbi, P.Z.E. br. 218, podnosim sljedeće amandmane:

Amandman I.

Članak 9. mijenja se i glasi:

„Svaka osoba ima pravo na informaciju o naknadama i uslugama u sustavu socijalne skrbi te pravo na podršku u prevladavanju komunikacijskih teškoća koja pridonosi zadovoljavanju osobnih potreba i poboljšanju kvalitete života u zajednici, uključujući po potrebi i prevoditelja za osobu koja ne vlada hrvatskim jezikom, radi prijevoda na jezik koji ta osoba razumije.“

Obrazloženje:

Konačnim prijedlogom zakona o socijalnoj skrbi, člankom 9., propisano je načelo informiranosti, kojim se svakoj osobi jamči pravo na informaciju o naknadama i uslugama u sustavu socijalne skrbi, kao i pravo na podršku u prevladavanju komunikacijskih teškoća.

Ovo načelo je detaljnije razrađeno odredbama članka 141. Konačnog prijedloga zakona, kojim se određuje pravo na stručnog prevoditelja za gluhe i gluhoslijepe osobe, no ne predviđa se prevoditelj za osobe koje ne vladaju u dovoljnoj mjeri hrvatskim jezikom da bi uspješno usvojile informacije o naknadama i uslugama u sustavu socijalne skrbi, primjerice tražitelje međunarodne zaštite, osobe pod međunarodnom zaštitom ili strance na privremenom ili trajnom boravku u Republici Hrvatskoj. Smatramo da se i njihove potrebe trebaju uzeti u obzir pri ostvarivanju načela informiranosti, a koje je jedno od preduvjeta ostvarivanja prava temeljem ovog Zakona, te stoga predlažem da se, prema potrebi, načelno predvidi i mogućnost pribavljanja usluga prevoditelja za takve osobe.

Amandman II.

U članku 19. dodaje se stavak 4., koji glasi:

„(4) Osoba koje nije obuhvaćena stavcima 1. i 2., koja čini dio kućanstva u smislu ovog Zakona, pri ostvarivanju prava koja su predviđena stavkom 3. ovog članka, svojim prihodima ili imovinom ne utječe na ostvarivanje prava koja se pod uvjetima ovog Zakona priznaju kućanstvu čiji je član ili njegovim članovima.“

Obrazloženje:

Članak 21. još uvijek važećeg Zakona o socijalnoj skrbi kao korisnike socijalne skrbi određuje, između ostalog, samce i kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, a nisu ih u mogućnosti ostvariti svojim radom, primitkom od imovine, od obveznika uzdržavanja ili na drugi način te druge osobe koje ispunjavaju uvjete propisane ovim Zakonom.

Člankom 22. određeno je da prava u sustavu socijalne skrbi pod uvjetima propisanim ovim Zakonom imaju:

- hrvatski državljani koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj,
- stranci i osobe bez državljanstva sa stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj,
- stranci pod supsidijarnom zaštitom, s utvrđenim statusom žrtve trgovanja ljudima, azilanti i članovi njihove obitelji koji zakonito borave u Republici Hrvatskoj.

Iznimno, osobe koje nisu obuhvaćene člankom 22. Zakona o socijalnoj skrbi, primjerice stranci bez stalnog boravka u Republici Hrvatskoj, mogu ostvariti samo pravo na jednokratnu naknadu i privremeni smještaj, ako to zahtijevaju životne okolnosti u kojima su se našle, a druga prava, kao primjerice zajamčena minimalna naknada, im nisu dostupna.

I ranije je ukazivano kako se time čini razlika između stranaca i apatrida koji imaju stalni boravak u Republici Hrvatskoj te stranaca i apatrida koji nemaju priznato pravo na stalni boravak u Republici Hrvatskoj, i to isključivo na temelju okolnosti (ne)reguliranog stalnog boravka u Republici Hrvatskoj. Navedenom različitom regulacijom priznatih prava strancima i apatridima koji nemaju priznato pravo na stalni boravak u Republici Hrvatskoj, isti mogu biti izloženi nepovoljnom postupanju temeljem različitih diskriminacijskih osnova, kao što su etnicitet, obrazovanje, imovno stanje, socijalno podrijetlo, društveni položaj, dovodeći do onemogućavanja njihovog uživanja drugih prava, a osobito ekonomskih (npr. zapošljavanje) ili socijalnih prava, kao što je slučaj u članku 22. Zakona o socijalnoj skrbi.

Ukazano je tada da ovakav izričaj i posljedična primjena međusobno isključivih odredbi Zakona o socijalnoj skrbi, temeljem kojih se nekim osobama ne priznaju prava u socijalnoj skrbi temeljem njihovih osobnih svojstava i okolnosti, no pri tome se temeljem činjenice da žive u kućanstvu s korisnikom socijalne skrbi umanjuju već priznata prava drugih, osim što proizvode diskriminatorne učinke, potiru i samu svrhu socijalne skrbi, propisanu člankom 3. Zakona o socijalnoj skrbi, a to je unapređenje kvalitete života i osnaživanje korisnika u samostalnom zadovoljavanju osnovnih životnih potreba te njihovog aktivnog uključivanja u društvo, budući su mogućnosti obitelji da to postigne sada još više umanjene.

Amandman III.

Članak 28. mijenja se i glasi:

„(1) Beskućniku kojem je osiguran smještaj ili organizirano stanovanje u prihvatilištu priznaje se pravo na zajamčenu minimalnu naknadu u visini od 100 % iznosa zajamčene minimalne

naknade iz članka 27. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona, ako ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom.

(2) Žrtvi nasilja u obitelji i žrtvi trgovanja ljudima, kojoj je priznata usluga smještaja u kriznim situacijama, priznaje se pravo na zajamčenu minimalnu naknadu u visini od 100 % iznosa zajamčene minimalne naknade iz članka 27. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona, ako ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom.“

Obrazloženje:

Ovim člankom određuje se iznos zajamčene minimalne naknade posebnim kategorijama osoba, odnosno beskućnicima koji se nalaze u prihvatilištu kao i žrtvama nasilja u obitelji i žrtvi trgovanja ljudima na privremenom smještaju u kriznim situacijama.

Prvenstveno pozdravljam zakonsko rješenje kojim se beskućnicima u prihvatilištima priznaje pravo na zajamčenu minimalnu naknadu, međutim, smatram kako bi naknada za beskućnike u prihvatilištima kao i za žrtve nasilja u obitelji i žrtve trgovanja ljudima na privremenom smještaju trebala biti priznata u visini od 100% iznosa zajamčene minimalne naknade, umjesto 50% tog iznosa, kako je to predloženo Konačnim prijedlogom zakona. Radi se o posebno ugroženim kategorijama osoba kojima je financijska pomoć u višem iznosu prijeko potrebna, bez obzira na okolnost da se nalaze u sklopu određene vrste smještaja. Žene žrtve obiteljskog nasilja te žrtve trgovanja ljudima najčešće su osobe koje nemaju u vlasništvu nekretninu za stanovanje, nemaju mrežu socijalne podrške i u povećanom su riziku od beskućništva jednom kada izađu iz privremenog smještaja.

Amandman IV.

Članak 34. mijenja se i glasi:

„(1) Radno sposobni ili djelomično radno sposobni samac ili član kućanstva koji je korisnik prava na zajamčenu minimalnu naknadu dužan je prihvatiti odgovarajuće zaposlenje te biti aktivan u traženju posla i raspoloživ za rad prema zakonima o zapošljavanju.

(2) Pravo na zajamčenu minimalnu naknadu prestaje samcu ili se iznos zajamčene minimalne naknade umanjuje kućanstvu za pripadajući udio člana kućanstva, ako radno sposobni ili djelomično radno sposobni samac ili član kućanstva neopravdano odbije prihvatiti ponuđeno zaposlenje prema zakonima o zapošljavanju ili neopravdano otkaze ugovor o radu.

(3) Korisniku iz stavka 2. ovoga članka ne može se priznati pravo na zajamčenu minimalnu naknadu, odnosno uvećati iznos zajamčene minimalne naknade za kućanstvo u pripadajućem dijelu člana kućanstva koji je neopravdano odbio prihvatiti ponuđeno zaposlenje prema zakonima o zapošljavanju ili neopravdano otkazao ugovor o radu, u roku od šest mjeseci od dana prestanka prava.“

Obrazloženje:

Ovim člankom određeno je da je korisnik prava na zajamčenu minimalnu naknadu dužan

prihvatiti zaposlenje, odnosno da pravo na zajamčenu minimalnu naknadu prestaje ako korisnik ili član njegova kućanstva odbije prihvatiti ponuđeno zaposlenje ili otkaze ugovor o radu, odnosno da se pravo neće priznati u roku od šest mjeseci nakon što je odbio prihvatiti ponuđeno zaposlenje ili je otkazao ugovor o radu. Nedvojbeno postoje opravdani razlozi uslijed kojih korisnici ili članovi njihova kućanstva mogu odbiti zaposlenje ili otkazati ugovor o radu, a kako i predviđaju propisi primjenjivi na radne odnose, kao što su recimo okolnosti diskriminacije, uznemiravanja ili *mobbinga* na radnom mjestu, ili drugo kršenje propisa o radu. Stoga smatram da članak 34. treba izmijeniti na predloženi način.

Amandman V.

Članak 42. mijenja se i glasi:

„(1) Pravo na naknadu za troškove stanovanja jedinica lokalne samouprave dužna je priznati u visini od najmanje 50 % iznosa zajamčene minimalne naknade priznate samcu, odnosno kućanstvu.

(2) Ako su troškovi stanovanja manji od 50 % iznosa zajamčene minimalne naknade, pravo na naknadu za troškove stanovanja priznaje se u iznosu stvarnih troškova stanovanja.

(3) Jedinica lokalne samouprave, odnosno Grad Zagreb, u osobito teškim životnim prilikama, može priznati naknadu za troškove stanovanja i do punog iznosa zajamčene minimalne naknade priznate samcu, odnosno kućanstvu.

(4) Jedinica lokalne samouprave, odnosno Grad Zagreb, može naknadu za troškove stanovanja djelomično ili u potpunosti podmiriti izravno u ime i za račun korisnika zajamčene minimalne naknade.“

Obrazloženje:

Predlaže se povisiti iznos visine naknade za troškove stanovanja, odnosno da bude isti kako ga propisuje važeći Zakon o socijalnoj skrbi - 50% iznosa zajamčene minimalne naknade priznate samcu odnosno kućanstvu, odnosno da može biti i manji od 50 % iznosa zajamčene minimalne naknade ako su mjesečni troškovi stanovanja manji od tog postotka, pa se u tom slučaju priznaje u iznosu stvarnih troškova stanovanja, kako je to uređeno stavkom 2. ovoga članka.

Nadalje, predlaže se dodati u ovom članku stavak 3. koji je bio ugrađen u tekst Prijedloga Zakona o socijalnoj skrbi u prvom čitanju. Naime, mogućnost priznavanja naknade za troškove stanovanja do punog iznosa zajamčene minimalne naknade osim slučaja izbjegavanja odvajanja djeteta od roditelja mogla bi se priznati i u drugim osobito teškim životnim situacijama, primjerice nakon izlaska beskućnika iz prihvatilišta/prenočišta radi osiguranja stanovanja jer je poznato da su najmovi stanova dosta visoki, a država niti lokalna zajednica im ne osigurava, ili vrlo rijetko, nužni smještaj u socijalnim stanovima te u slučaju da se radi o starijim osobama oštećenog zdravlja kojima je usprkos ostvarenim socijalnim naknadama teško pronaći stan u najmu.

Amandman VI.

U članku 51. dodaju se stavci 2. i 3. koji glase:

„(2) Korisnik osobne invalidnine ostvarene po drugim propisima ima pravo na razliku između tako ostvarene osobne invalidnine i iznosa osobne invalidnine prema ovom Zakonu, ako takva razlika postoji.

(3) Korisniku koji ostvaruje pravo na doplatku za pomoć i njegu po drugim propisima, a ispunjava uvjete za ostvarivanje osobne invalidnine po ovom Zakonu, priznat će se razlika između iznosa ostvarenog doplatka za pomoć i njegu prema drugim propisima i iznosa osobne invalidnine po ovom Zakonu, ako takva razlika postoji.“

Obrazloženje:

Prijedlog je sukladan načelu supsidijarnosti te istovjetan zakonskom rješenju Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (članak 64. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata: Korisnik doplatka za njegu i pomoć druge osobe koji ostvaruje to pravo po drugim propisima ima pravo na razliku iznosa doplatka za njegu i pomoć druge osobe po ovom Zakonu, ako takva razlika postoji.), te Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata u članku 65.

Amandman VII.

Članci 53. i 54. brišu se.

Obrazloženje:

Privremenim odlaskom u inozemstvo, bez odjave prebivališta u Republici Hrvatskoj, osobe s invaliditetom i dalje same osiguravaju podmirivanje svih svojih potreba, uključujući i potrebe koje proizlaze iz invaliditeta te stoga nema opravdanja za ovakav prijedlog.

Amandman VIII.

U članku 56. stavku 2. točke 1. i 2. mijenjaju se i glase:

„1. 150 % osnovice za puni iznos doplatka za pomoć i njegu

2. 100 % osnovice za smanjeni iznos doplatka za pomoć i njegu.“

Obrazloženje:

Predlažem povećanje postotka osnovice razmjerno prijedlogu povećanja postotka osnovice za osobnu invalidninu.

Amandman IX.

U članku 57. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„(2) Korisnik doplatka za pomoć i njegu ostvarenog po drugim propisima ima pravo na razliku između tako ostvarenog doplatka za pomoć i njegu i iznosa doplatka za pomoć i njegu prema ovom Zakonu, ako takva razlika postoji.“

Obrazloženje:

Prijedlog je sukladan načelu supsidijarnosti te istovjetan zakonskom rješenju Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (članak 64. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata: Korisnik doplatka za njegu i pomoć druge osobe koji ostvaruje to pravo po drugim propisima ima pravo na razliku iznosa doplatka za njegu i pomoć druge osobe po ovom Zakonu, ako takva razlika postoji.), te Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata u članku 65.

Amandman X.

U članku 60. stavku 1. riječi „te boravku u inozemstvu“ brišu se.

Obrazloženje:

Privremenim odlaskom u inozemstvo, bez odjave prebivališta u Republici Hrvatskoj, osobe s invaliditetom i dalje same osiguravaju podmirivanje svih svojih potreba, uključujući i potrebe koje proizlaze iz invaliditeta te stoga nema opravdanja za ovakav prijedlog.

Amandman XI.

U članku 61. točka 3. mijenja se i glasi:

„3. koja ima bilo koju drugu vrstu oštećenja zdravlja četvrtog stupnja (neovisno o broju i vrsti takvog oštećenja), a koje za posljedicu ima potpunu ovisnost i utvrđenu potrebu intenzivne pomoći, njege i brige iako nije nepokretna i nema više oštećenja četvrtog stupnja.“

Obrazloženje:

Navedenim prijedlogom bi se omogućilo ostvarivanje ovog prava osim nepokretnim osobama i uz pomoć ortopedskog pomagala i osobama s jednom vrstom oštećenja zdravlja koje nije tjelesno, ali čiji intenzitet i najveći stupanj uvjetuju potpunu ovisnost u zadovoljavanju životnih potreba i aktivnosti zbrinjavanja.

Amandman XII.

U članku 63. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Ako dijete s teškoćama u razvoju ili osoba s invaliditetom nema roditelja, ako roditelji ne žive s njim ili zbog psihofizičkog stanja nisu u mogućnosti pružiti mu potrebnu njegu, pravo na status njegovatelja može se priznati bračnom ili izvanbračnom drugu roditelja djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom odnosno bračnom ili izvanbračnom drugu osobe

s invaliditetom, životnom ili neformalnom životnom partneru roditelja djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom odnosno životnom ili neformalnom životnom partneru osobe s invaliditetom, srodniku odnosno drugoj osobi po izboru i uz suglasnost osobe s invaliditetom ako ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom.“

Obrazloženje:

Potrebno je predvidjeti mogućnosti ostvarivanja prava i za osobe koje trebaju podršku u obitelji, a nemaju članove obitelji ili kućanstva koji to žele i mogu pružati. Stoga smatram da je opravdano proširenje kruga njegovatelja, pa čak i na osobe izvan obiteljskog kruga. Ukoliko u obitelji nema osoba koje žele koristiti status njegovatelja, ili osoba nema članove obitelji, ili osoba s invaliditetom ne želi podršku člana obitelji nego neke druge osobe, stavljena je u nepovoljniji položaj činjenicom ograničenja statusa na članove kućanstva, a to je u izravnoj suprotnosti sa samom svrhom ovog prava, kao i odredbama Konvencije o pravima osoba s invaliditetom (čl.5., 19. i 28.). Pravo na život u obitelji bez izdvajanja u ustanovu jasno je definirano odredbama Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, a pravo na obiteljski život i posebnu zaštitu osoba s invaliditetom garantiraju i odredbe Ustava Republike Hrvatske.

Amandman XIII.

U članku 65. stavak 2. briše se, a stavci 3. i 4. postaju stavci 2. i 3.

Obrazloženje:

Potrebno je izbjeći opasnost da interes njegovatelja za povećanom naknadom bude pretpostavljen interesu osobe s invaliditetom/djeteta s teškoćama u razvoju da se uključi u programe i usluge u zajednici. Zakonskim prijedlogom potrebno je izbjeći razlikovanje u visini naknade ovisno o tome da li je osoba s invaliditetom uključena u programe i usluge u zajednici. Izražavam veliku zabrinutost glede utvrđivanja ključne činjenice da se osoba „zbog zdravstvenog stanja ne može uključiti“, a s obzirom na to da nije definirano na osnovu kojih kriterija bi se trebala utvrđivati ova činjenica. Uključivanje u programe i usluge u zajednici i osmišljavanje različitih usluga i mogućnosti trebalo bi biti prioritetni cilj socijalne politike. Prvenstveno je nužno usmjeriti sve društvene snage na osiguravanje svih vrsta programa i usluga u zajednici za sve osobe u potrebi, pa i za osobe s najtežim invaliditetom, a istovremeno omogućiti obitelji nesmetano funkcioniranje.

Amandman XIV.

U članku 68. točka 1. mijenja se i glasi:

“1. na zahtjev roditelja njegovatelja, njegovatelja ili osobe s invaliditetom odnosno njegovog zakonskog zastupnika.”.

Obrazloženje:

Prijedlog je usklađen s odredbom članka 63. stavka 3. i osigurava osobama s invaliditetom aktivno sudjelovanje u odlučivanju o ostvarivanju prava, ali i prekidu prava. Zakonskim prijedlogom nije propisano da sama osoba s invaliditetom može tražiti prestanak ovog prava, čime se stavlja u poziciju objekta prava. Ured pučke pravobraniteljice je zaprimio više upita

osoba s invaliditetom o mogućnostima da osobno utječu na prestanak statusa, najčešće zbog njihove namjere sklapanja bračne zajednice, ali i drugih razloga (odlazak na studij, preferirano korištenje usluge osobnog asistenta i sl.). Nemogućnost da sama osoba s invaliditetom na bilo koji način odlučuje o prestanka prava na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja ili izbor njegovatelja, u izravnoj je suprotnosti s člankom 12. člankom 17. i člancima 19., 21. i 22. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. I dalje naglašavam da status njegovatelja treba biti pravo djeteta/osobe s invaliditetom na njegu, a ne osobe njegovatelja na naknadu.

Amandman XV.

U članku 71. dodaje se točka 16. koja glasi:

„16. pomoć i podrška roditeljstvu osoba s invaliditetom.“

Obrazloženje:

U Zakon je potrebno ugraditi novu uslugu - pomoć i podrška roditeljima s invaliditetom. Ova obveza proizlazi iz članka 23. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom kojim je određena dužnost države potpisnice pružiti odgovarajuću pomoć osobama s invaliditetom u provedbi njihovih dužnosti u podizanju djece. Bez postojanja sustave podrške roditeljstvu osoba s invaliditetom postoji opasnost od odvajanja djece od roditelja, samo na temelju postojanja invaliditeta roditelja.

Amandman XVI.

Članak 147. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Korisnik u sustavu socijalne skrbi koji nije zadovoljan pruženom uslugom, postupanjem ili propuštanjem, postupcima osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi može podnijeti pritužbu ravnatelju ustanove socijalne skrbi. Pritužbu mogu podnijeti i članovi obitelji korisnika, uz njegovu suglasnost.“

Obrazloženje:

Predlažem da se na kraju stavka 1. doda rečenica: „Pritužbu mogu podnijeti i članovi obitelji korisnika, uz njegovu suglasnost.“

Važećim Pravilnikom o standardima kvalitete socijalnih usluga predviđeno je da se korisnici usluga, obitelji i druge zainteresirane osobe mogu žaliti na odluke koje su donijela nadležna tijela ili pojedini zaposlenici te zahtijevati i dobiti rješenje o žalbi na pružanju usluga, bez straha od posljedica i s punim povjerenjem da će se na sve njihove prigovore odgovoriti.

Stoga smatram da novim zakonom ne bi trebalo ići ispod tog standarda.

Također, neprihvatljivo je da, primjerice, članovi obitelji plaćaju ili sudjeluju u plaćanju troškova cijene usluge smještaja u dom socijalne skrbi, a da ne mogu podnijeti pritužbu na

kvalitetu usluge za koju snose troškove.

Amandman XVII.

U članku 239. dodaje se stavak 11. koji glasi:

“(11) Na internetskoj stranici nadležnog ministarstva objaviti će se popis pružatelja usluge smještaja kojima je zabranjen rad. “

Obrazloženje:

S obzirom na rasprostranjenu praksu nastavka rada pružatelja usluge smještaja i nakon donošenja rješenja o zabrani rada, čime se ugrožava život i zdravlje korisnika, smatram da je potencijalnim korisnicima usluge smještaja nužno omogućiti uvid u popis pružatelja usluge smještaja kojima je zabranjen rad.

Zastupnica u Hrvatskom saboru

Renata Sabljar-Dračevac

